

SMÍRČÍ KŘÍŽ V KRIEGWALDECH

1. První pojednává o řezníkovi, který tudy vedl ze Záchlumí do Žamberka býka na jatka. Býk se na tomto místě splášíl a řezníka usmrtil.

2. Další legenda praví, že smírčí kříž byl na tomto místě postaven na památku mrtvých, kteří padli ve třicetileté válce. Tato verze by zasazovala původ kříže do pobělohorské doby mezi léta 1618-1648, stáří kříže by potom bylo cca 360-390 let. Teorie o původu, účelu a stáří takovýchto křížů zůstávají i nadále v oblasti dohadů a spekulací.

V letech 1469-70 vtrhl Matyáš (král uherský) do Čech. Obléhal hrad Litice, na nějž dal Jiří z Poděbrad přivést z Prahy královské klenoty. Matyášovo vojsko mělo údajně čítat 16000 vojáků. Česká královna Johana svolala zemskou hotovost a utkala se s Matyášem na místě dodnes zvaném Kriegwaldy. Na tomto místě je u lesní cesty kamenný kříž bez označení, ale zdá se, že na zadní straně je meč obrácený hrotem dolů.

*Stáří kříže by mohlo být až 543 let.
Tak, která legenda se Vám více líbí?*

Upír Micohlav

Prastará místní legenda vypráví o smrti jistého usedlíka jménem Micohlav. Že s ním nebude všechno v pořádku, se ukázalo při jeho pohřbu. Už tehdy se jeho přízrak zjevil smutečným hostům. Zanedlouho začal tento „nemrtvý“ vstávat z hrobu, vyhrabával z okolních hrobů jiné mrtvolky a okousával je. Záhy se o něm nejen v Žamberku samotném, ale i v širokém okolí města pod Orlickými horami vyprávěly neuvěřitelné historky. Úřady na to musely zareagovat, a když se zprávy o vampirismu roznesly, nařídily Micohlavovo tělo vykopat a v tamním kostele uspořádat prosebnou mši. Potom mrtvole městský kat na rozcestí za městem směrem k Helvíkovcům starou motykou oddělil hlavu od těla. Teprve od té doby byl od strašného Micohlavova přízraku v Žamberku pokoj.

Zakletá panna

Kdy nastane soudný den?

V údolí Rokytanky leží balvan, do něhož je údajně zakletá Kamenná panna. Vždy na Velký pátek při zpěvu pašijí se zde zjevoval její přízrak. Pár odvážlivců na vlastní oči vidělo, jak panna stěhuje košili. Místní pověst vypráví, že až Kamenná panna svou košili dokončí, nastane konec světa.

Myslíte, že to může být pravda?

Zlatý klíč

V řece Rokytence bylo vždy plno ryb. Pstruzi bývali takové velikosti i lahodnosti, že se dostali dokonce na císařský stůl. Když rybami pohostil Ferdinand III. na žambereckém zámku hrabě Jindřich Jan z Bubna, tehdy zemský hejtman v Kladsku, hned se panovník ptal, odkud ty krásné ryby jsou. Tak se dostala Rokytanka do císařova povědomí, ale nejen to: Aby si snad na pstruzích nepochutnal někdo jiný než panští a vyvolení, přikázal prý Ferdinand hejtmanovi, že se musí říčka před pytláky zamykat zlatým klíčem. A jen při jejím otevření a povolení gruntovního pána lze pstruhy lovit. Jinak budiž každému, kdo toto rozhodnutí přestoupí, hlava na místě sražena!

Že císař myslel svůj příkaz docela vážně, nechal hrabě Jindřich ten klíč v roce 1650 vyhotovit. Kdykoliv měl v Rokytence začít lov pstruhů, naznačil fišmistr klíčem otevření řeky a po celou dobu lovu nosil klíč zavěšený na řetízku na svém hrdle. Po skončení lovu naznačil opět klíčem uzavření řeky až do lovu příštího. Nevěříte snad?

V žambereckém městském muzeu můžete klíč spatřit na vlastní oči.

O paní Teréz

V zámeckém parku se objevuje panna do nádherných šatů oblečena, nemluví, jen se prochází.

Náhrobek šlechtičny Terezie je vsazen do zdi zámecké kaple.

Do zdi ji nechal zazdít manžel, protože mu byla nevěrná, a ona ho tak moc miluje, že chodí po zámku a čeká až ji odpustí.

Třeba ji někdy při toulkách parkem potkáte.

Pověst o morovém světýlku

Dříve v těchto místech byl měšťanský pivovar, teď restaurace Na Kopečku.

Když malebné městečko postihla v roce 1680 morová epidemie, vycházelo v noci z hospody „Na Spilkách“ světýlko. Putovalo od stavení ke stavení, a kde se zastavilo, v tom domě obyvatele zachvátil mor. Který domek přeskočil, tam zůstali zdraví.

Když někdo onemocněl, říkali obyvatelé Žamberecka: „Zastavilo se u něj morové světlo, když někdo onemocněl. Toto rčení se používalo ještě na počátku 20. st,

Zeptejte se Vašich prarodičů, jestli toto přirovnání slyšeli.

O poustevníkovi z Rozálky

Na vrchu Kapelském dřívě (Trejtlerovský vrch) nad Žamberkem vedle kaple sv. Rozálie žil poustevník. Jeho povinností bylo zvonit. Za práci zvoníka dostával od pána obilí, sýr, pivo aj. V pozdějších letech učil děti vznešenějších rodičů číst a psát.

Podívejte se po okolí, jestli nezahlídnete zbytek obydlí poustevníka...

Studánka v Černém lese

Mezi dvěma rybníčky je studánka se zázračnou dobrou vodou a kousek od ní leží velký balvan.

Pod balvanem je vstup do tajné chodby zámku.

Pořádně toto místo prozkoumejte... třeba tajnou chodbu najdete.

Karlovice

Karel IV. táhnul na loupeživého rytíře ze Žampachu. Tábor si rozložil na úpatí kopce, proto název Karlovice.

Za Karla IV. byl Žampach sídlem Jana ze Smojna. Ten se oddával loupežení a trýznil místní lid. Jan ze Smojna se neřídil radami a koncem roku 1356 Karel IV. hrad dobyl a Jana ze Smojna pověsil před jeho hradem na zlatém řetěze, který mu za italské tažení sám daroval.

Jestli tu Karel IV. tábořil, se již nedozvíme, tak praví pouze pověst.

Piráť

O jednom žambereckém baronovi se vyprávělo, že byl námořním lupičem. Barona zajali, vytetovali mu na záda šibenici a přikázali mu, aby toho nechal. On neuposlechl a byl odvezen na pustý ostrov. Když se domů nevracel, baronka mu vystrojila pohřeb a v jeho rakvi byla pouze vosková figurína.

Jestli je to pravda nevím, ale na každém šprochu pravdy trochu.

Pověst o znaku

Zpočátku, a to od 15. století, měl Žamberk na své pečeti černo-červenou orlici, kterou městu udělil na základě svého vlastního erbu syn krále Jiřího z Poděbrad (jemuž část města patřila), kníže Jindřich Minsterberský.

Divoký kanec se do znaku dostal až po roce 1575, kdy se majitelem Žamberku stal Mikuláš z Bubna.

Podle pověsti se to stalo proto, že prý zámecká paní tehdy uviděla, jak se louce pase divoký kanec, na jehož hřbet náhle usedla orlice. Ve vyšperkované podobě prý dokonce mohutný orel menšího divočáka do svých drápů přímo uchopil a vznesl se s ním.

Eduard Albert

ALBERTINUM nese název po slavném žamberském rodákovi, prof. MUDr. Eduardu Albertovi, jehož pozůstalost posloužila jako základ k vybudování sanatoria. Ústav tedy nezaložil, v té době byl už 5 let po smrti.

Eduard Albert se narodil v Žamberku v r. 1841. Jeho otec byl hodinář a velký divadelní ochotník. V roce 1853 odchází Albert do Hradce Králové na gymnázium. Ve Vídni pak studuje medicínu. Rozhoduje se pro chirurgii a nastupuje na 1. chirurgickou kliniku taktéž ve Vídni. Zde se uvede natolik dobře, že je v roce 1873 jmenován přednostou chirurgické kliniky v Innsbrucku.

Do praxe vstoupil Albert v době, kdy se v celé medicíně děje mnoho převratného, chirurgii z toho nevyjímajíc. Nejen, že se v této době zdokonaluje narkóza a může se tak zlepšovat technika operací, ale hlavně nastává doba antiseptiky, aseptického vedení operací, dezinfekce a sterilizace. Budiž mu ctí, že Albert patřil mezi ty osvícené lékaře, kteří ihned pochopili hodnotu těchto objevů. Jeho úspěchy v chirurgii byly podpořeny právě důsledným dodržováním podmínek antiseptiky při operacích a ošetřování ran. První aseptickou operaci provedl v Innsbrucku na podzim r. 1875 a není jistě potřeba zdůrazňovat, že tato okolnost přispěla k jeho pověsti chirurga, kterému umírá po operacích výrazně méně pacientů než jiným.

25. září 1900 večer ve své vile v Žamberku se svými přáteli hraje karty a diskutuje o světě. Ráno je nalezen mrtev.

Kříž v Lukavici

Bývaly doby, kdy do Lukavice chodívali na faru a do kostela lidé ze širokého okolí. Tak jednou v zimě přijeli na saních až od Králík, s dítětem ke křtu. Koně nechali u hospody odpočinout, sami se trochu posilnili a brzy se vraceli. V rychlé jízdě se přehnali přes cestu, dolů přes potok a vzhůru k Šedivci. Teprve když koně do kopce zpomalili běh, zpozorovali, že dítě ztratili. Všechny pojala hrůza. Rychle otočili koně a hnali se zpět. Dítě našli na Přičnici, naštěstí se mu nic nestalo. Na poděkování byl v těch místech postaven kříž, který z dálky ukazuje cestu k Lukavici.

Dlouhoňovice

Obec patřící v minulosti k žampašskému panství vznikla patrně ve 14. století, a po celou dobu své existence byla osídlena českým živlem. Podle jedné pověsti má jméno po svém zakladateli Dluhoňovi. Ten je však historicky nedoloženou postavou a název obce je nejpravděpodobněji odvozen od tzv. honů – dlouhých a úzkých polí. Obec byla po dlouhá staletí nevelkou osadou, její obyvatelé se živili převážně zemědělstvím a drobným domácíým řemeslem.

Proto zde jezuité, vlastníci od 17. století žampašské panství, zřídili roku 1648 panský dvůr, který také sloužil jako výměnek baronky Bukovské. Po zrušení řádu v roce 1773 byl dvůr rozparcelován poddaným. Pověsti vykládají o chodbách vedoucích z hradu Žampach až do Dlouhoňovic.

Dřevěná zvonice je z roku 1793.